

Čís. 11471.

Nelze knihovně poznamenati směnečnou žalobu, třebas se v žalobě tvrdí, že pohledávka vymáhaná žalobou jest částí úvěrové dohody, platící pro úvěry směnečné, zajištěné hypotekou na nemovitostech žalovaného.

(Rozh. ze dne 11. března 1932, R I 116/32.)

Soud první stolice povolil knihovní poznámku směnečné žaloby. Rekursní soud zamítl žádost o povolení knihovní poznámky. Důvody: Knihovní zákon připouští jen poznámku žaloby hypotekární po rozumu § 59 a poznámku sporu. Jinaké poznámky žaloby nejsou podle knihovního zákona přípustné, neboť použití povšechného ustanovení § 20 b) kn. zák. bylo co do předmětu poznámky sporu předpisy §§ 61—72 kn. zák. omezeno tak, že vyloučeno jest v případech, jež nejsou uvedeny ani v zákoně knihovním ani v zákoně ze dne 6. února 1869, čís. 18 ř. zák., ani v civilním řádě soudním ani v řádu konkursním (§ 73 kn. zák.). Ježto v této věci jde o žalobu směnečnou, nikoliv o žalobu hypotekární, nebyla poznámka žaloby přípustná a bylo návrh na její povolení zamítnouti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud posoudil věc správně, zamítnuv žádost žalující strany o povolení knihovní poznámky žaloby, ježto jde o žalobu směnečnou, nikoli o žalobu hypotekární. Na tom nic nemění okolnost, že se v žalobě tvrdí, že pohledávka žalobou vymáhaná jest částí úvěrové dohody, platící pro úvěry směnečné, zajištěné hypotekou na nemovitostech žalovaných, neboť pro posouzení povahy žaloby rozhoduje žalobní žádost, v níž se žalobkyně domáhá, by bylo žalovaným podle směnky ze dne 16. října 1931 jako příjemcům přikázáno, by žalobkyni do tří dnů po doručení směnečného platebního příkazu zaplatili zažalovanou směnečnou pohledávku nebo podali v této lhůtě proti tomuto příkazu námítky. Tato žalobní žádost odpovídá tedy pojmu ryzí žaloby směnečné a nemá náležitostí žaloby hypotekární, jež by ostatně s podanou žalobou směnečnou ani nemohla býti spojena, ježto pro tuto žalobu platí zvláštní způsob řízení, upravený v §§ 557 a 559 c. ř. s.

Čís. 11472.

Pozůstalostní soud smí odmítnouti jen dědické přihlášky zřejmě nezákonné, zcela libovolné a žádným dědickým důvodem nepodložené.

Ustanovil-li zůstavitel v závěti za dědice svého syna s tím, že celé jmění připadne po synově smrti jeho dětem a že, nezanechá-li syn nebo nezanechají-li jeho potomci dítě, připadne pozůstalostní jmění nadaci,

jest přijati na soud v substituční pozůstalosti dědickou přihlášku osvojené dcery zesnulého již zůstavitelova syna i dědickou přihlášku nadace. Na pořad práva (§ 125 nesp. říz.) jest odkázati nadaci.

(Rozh. ze dne 11. března 1932, R I 136/32.)

Na základě závěti ze dne 4. dubna 1892, zřízené dne 21. října 1892 zesnulým Matějem L-em, přihlásily se k jeho substituční pozůstalosti po úmrtí substituta Gustava L-a jako universální dědicové jednak rodinná nadace po zesnulém Matěji L-ovi, jednak Josefina L-ová, osvojená dcera Gustava L-a. Podle závěti byla nadace po Matěji L-ovi ustanovena pro případ, že Gustav L. v době svého úmrtí nezanechá sám nebo jeho potomci žádné dítě na živu. Pozůstalostní soud přijal odporující si přihlášky dědické na soud a, vyslechnuv strany, poukázal finanční prokuraturu jménem rodinné nadace po zesnulém Matěji L-ovi na pořad práva jako stranu žalující proti Josefině L-ové. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvody: Názor finanční prokuratury, že soud první stolice v souzeném případě již z důvodů formálních nebyl oprávněn někoho na pořad práva s jeho přihláškou dědickou odkázati, poněvadž v § 125 nesp. říz. se mluví o poukazu na pořad práva jen při různých delačních titulech, nelze sdíleti. V § 125 nesp. říz. ukládá se soudu beze vší výhrady, by při střetnutí se dvou si odporujících dědických přihlášek, tedy ať si se opírají o týž, ať si o různý delační titul, odkázal jednu z nich na pořad. V § 126 nesp. říz. jest jen vykládací pravidlo, kdo při různých delačních titulech tam uvedených má silnější delační titul a kdo má býti proti němu odkázán jako žalobce na pořad práva. Nebylo proto se zřetelem na ustanovení § 125 nesp. říz. po formální stránce překážky, by nebyla přihlásivší se dědička rodinné nadace zesnulého Matěje L-a, zastoupená finanční prokuraturou, poukázána jako žalobkyně na pořad práva. V souzeném případě jest řešiti předem otázku, kde jest dědicem, zda Josefina L-ová či rodinná nadace zesnulého Matěje L-a. Řešení této otázky však v souzeném případě závisí na tom, jaký výklad jest dáti obsahu závěti Matěje L-a ze dne 4. dubna 1892, a bude zejména nutno i po skutkové stránce předem zjistiti, zda v odstavci 3 závěti výrazem »dětí« mínil zůstavitel i děti osvojené, an v odstavci 4 (a 6) závěti mluví »o dětech manželských nebo jim v dědickém právu na roveň postavených«. Teprve, kdyby byl zůstavitel nebyl výrazu dítě použil i ve smyslu dítě osvojené a nebylo by tu dítěte od Gustava L-a fysicky pocházejícího, mohlo by se mluvíti o dědickém nápadu rodinné nadace zesnulého Matěje L-a.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu finanční prokuratury.

Důvody:

Stěžovatelka napadá usnesení rekursního soudu s hlediska § 46 odst. (2) zákona čis. 100/1931 sb. z. a n. pro nezákonnost a její do-

volací rekurs vrcholí v návrhu, by byla dědická přihláška Josefy L-ové odmítnuta jako nevyhovující zákonu. Leč dovolací rekurs, o němž bylo lze rozhodnouti jen v mezích jeho návrhu, není opodstatněn. Pro posouzení, zda jest správný postup nižších soudů, jest přihlédnouti k ustanovení § 122 nesp. říz., podle něhož musí býti přijata na soud každá dědická přihláška, vyhovující předepsané formě. Pozůstalostní soud smí odmítnouti jen dědické přihlášky zřejmě nezákonné, zcela libovolné a žádným dědickým důvodem nepodložené. O takový případ tu však nejde. Podle obsahu závěti ze dne 4. dubna 1892 ustanovil Matěj L. za dědice svého syna Gustava s obmezením, že celé toto jmění po smrti Gustava L-a připadne jeho dětem a že, nezanechá-li Gustav L. nebo nezanechají-li jeho potomci dítě, připadne pozůstalostní jmění rodinné nadaci zřízené v odstavci 5. závěti. Josefa L-ová přihlásila se podáním ze dne 12. října 1931, jímž doplnila svou dřívější přihlášku ze dne 22. listopadu 1930, k substituční pozůstalosti po Matěji L-ovi ze závěti s výhradou inventáře jako adoptivní dcera nyní již také zesnulého zůstavitelova syna Gustava L-a. Tato dědická přihláška, vyhovující formě předepsané v §§ 799 a 800 obč. zák. a v §§ 121 a 122 nesp. říz., byla podle § 122 nesp. říz. právem přijata na soud a nemohla býti odmítnuta pro případné materiální závady, na př. proto, že přihlásivší se Josefa L-ová není snad podle závěti oprávněnou dědičkou, ano podle doslovu závěti nelze předem vyloučiti, že zůstavitel mínil povšechným výrazem »děti« (»Kinder«), které určil podle třetího odstavce poslední vůle za poddědice svému synovi pro případ jeho smrti, nejen děti ve smyslu § 42 obč. zák., nýbrž i osvojené děti ve smyslu ustanovení §§ 179 a 755 obč. zák., platných v době sepsání závěti a v době osvojení přihlásivší se dědičky. Řešení této otázky a důsledkem toho i otázky, kdo je oprávněným dědicem, zda Josefa L-ová, či rodinná nadace Matěje L-a, která se rovněž přihlásila k substituční pozůstalosti na základě závěti ze 4. dubna 1892, závisí, jak správně dovodil rekursní soud, na zjištění sporných okolností, a proto nižší soudy nepochybily, odkávavše účastníky, jichž dědické přihlášky se střetly, na pořad práva a přikávavše roli žalující strany rodinné nadaci po zesnulém Matěji L-ovi, jež by přicházela jako dědička v úvahu teprve v druhé řadě a jejíž dědický titul je tudíž slabší než titul Josefy L-ové. Rozhodnutí ze dne 1. dubna 1931 č. j. R I 205/31, uveřejněné ve sb. n. s. čís. 10655, jehož se sčítavatelka dovolává, se na souzený případ nehodí, neboť v případě, jehož se týká toto rozhodnutí, přihlásila se k pozůstalosti nadace zároveň s předními dědici jako pravá a výhradná dědička, ač ji k tomu její dědický titul — závěť — nikterak neopravňoval, ježto byla podle závěti povolána jen jako dědička substituční pro případ, že by zůstavitelova vdova přežila zůstavitelovu vnučku a jejího otce. Proto nejvyšší soud v onom rozhodnutí vyslovil, že nelze k tomuto v přihlášce si osobovanému, ale v dědickém titulu naprosto nezaloženému a tudíž zcela libovolnému nároku nadace přihlížeti, takže nebylo příčiny odkazovati strany na pořad práva.